

tuchtrecht banken

jaarverslag
2022

Inhoud

- 3 Bewogen jaar**
Rick Verschoof, Voorzitter bestuur Stichting Tuchtrect Banken
- 4 Onderweg naar meer impact**
Jerry Brouwer, Algemeen directeur
- 6 De bankierseed en beleid**
Antoinette van Rijn, Voorzitter Tuchtcommissie Banken
- 8 Is de Commissie van Beroep relevant?**
Tjeerd Zuidema, Voorzitter Commissie van Beroep
- 9 Toelichting op de jaarrekening 2022**
- 10 Overzicht meldingen 2017 - 2022**
- 11 Jaarrekening 2022 (balans, baten en lasten)**
- 12 Bestuur, directie en commissies 2022**

Bewogen jaar

Het jaar 2022 was onrustig op het bureau van de aanklager, waar veel mensen zijn vertrokken. Toch is daar veel werk verricht. De doorlooptijden zijn ondanks de smalle bezetting ongeveer gelijk gebleven; de audit over de kwaliteit van de dossierbehandeling en -vastlegging leverde geen enkel punt van kritiek op; de permanente educatie is verder doordacht en in een nu lopend programma ondergebracht en de meldingen werden met bekwame spoed opgepakt. Hulde aan alle medewerkers die deze lastige periode hebben doorgemaakt.

Evaluatieonderzoek

In de externe contacten was 2022 helaas vooral een jaar van stilstand. Mede door de smalle bezetting zijn de periodieke contacten met banken (buiten de dossierbehandeling) gering geweest. Het belangrijkste contact op bestuursniveau was met de NVB en ging, net als in 2021, over een voorgenomen groot evaluatieonderzoek naar het functioneren van het bankentuchtrecht sinds de start in 2015.

Reikwijdte bankentuchtrecht

Een fundamenteel verschil van inzicht bleek of in het onderzoek aan de orde mag komen of het bankentuchtrecht zich ook uitstrekt tot gedragingen die voortkomen uit daarop gericht beleid van de bank. De NVB is van opvatting dat tuchtrecht per definitie niet over bancaire beleid hoort te gaan, omdat daar uitsluitend toezichthouders als DNB bevoegdheden hebben. Tuchtrecht Banken

meent dat ook beleidsconform handelen tuchtrechtelijk toetsbaar zou kunnen zijn. Om dat beter in kaart te krijgen, zou een evaluatieonderzoek zich ook daarop moeten richten, maar de NVB wilde dat niet.

Geen overeenstemming

Nadat de Commissie van Beroep in april 2023 een uitspraak over de toetsbaarheid van beleid had gedaan, is dit discussiepunt 'verdampt'. Maar inmiddels is gebleken dat er toch geen overeenstemming valt te bereiken over het geven van een gezamenlijke opdracht tot het uitvoeren van een evaluatieonderzoek. Tuchtrecht Banken zal daarom zelf, zonder de NVB als medeopdrachtgever, een evaluatieonderzoek laten uitvoeren. Dit zal gebeuren door een nog te benaderen universiteit.

In 2022 is, in afwachting van dit alles, in de uitvoering van het bankentuchtrecht weinig verandering opgetreden. Dat wordt in de beschouwingen van de voorzitters van de twee tuchtcommissies duidelijk uit de doeken gedaan in dit jaarverslag.

Rick Verschoof

Voorzitter bestuur Stichting Tuchtrecht Banken

Onderweg naar meer impact

In 2022 ontving Tuchtrect Banken 92 meldingen van schendingen van de bankierseed. De daling is vooral toe te schrijven aan minder meldingen ingediend door consumenten.

Veel minder meldingen

Vergeleken met 2021 ontvingen we zestig procent minder meldingen. De aard van de meldingen is ten opzichte van de voorgaande jaren veranderd. Deze zijn diverser van aard en zijn enigszins complexer. De complexiteit van een melding leidt er toe dat er meer onderzoek nodig is om het totale beeld van het voorval goed voor ogen te krijgen.

Meldingen diverser van aard

Werden er voorheen veel meldingen gedaan over het zogenaamde rekeninggluren, nu is het beeld dat het wat meer een mix aan soorten van zaken is. Alle waarschuwingen ten spijt, blijft het rekeninggluren nog steeds een veelvoorkomende schending van de gedragscode en dus bankiers-eed.

54 meldingen op 66.000 bankmedewerkers

De afname van de meldingen ziet vooral op minder meldingen door klanten van de bank. We weten nog niet waardoor dit komt. Een reden kan zijn de steeds verdere doorvoering van de digitalisering van de bankdiensten en de sluiting van bankkantoren, waardoor het contact met bankmedewerkers nog maar zelden voorkomt. Van de banken ontvingen we meer meldingen dan in 2021. We namen 54 meldingen in behandeling.

De opgaande lijn lijkt zich door te **zetten**. Echter het aantal meldingen van banken blijft nog steeds gering, afgezet de ruim 66.000 mensen in dienst van een van de Nederlandse bankinstellingen.

Ambitie

De ambitie is nadrukkelijk dat Tuchtrect Banken meer gevonden en gebruikt wordt als loket voor de klanten van banken, die een probleem ervaren met de integriteit of na onprofessioneel gedrag van een bankmedewerker. Hoewel meldingen door banken en eigen onderzoeken tot duidelijke tuchtrechtelijke resultaten hebben geleid, willen we nadrukkelijk van meer toegevoegde waarde zijn voor de klanten van de banken. Dat is een belangrijke doelstelling voor 2023.

Beloningszaak

In het afgelopen jaar heeft de Tuchtcommissie Banken uitspraak gedaan in de beloningszaken. De Tuchtcommissie verklaarde de klacht ongegrond. Hierop is door ons beroep ingesteld bij de Commissie van Beroep. Het beroep is dit jaar (2023) alsnog gegrond verklaard.

Stafbureau

Het bureau heeft in 2022 het nodige verloop gekend, maar is inmiddels weer zo goed als op orde qua bezetting. Als werkgever heeft Tuchtrect Banken een aanzet gemaakt om het opleidings-traject voor de juristen verder te formaliseren. Er wordt gewerkt aan een curriculum, dat in 2023 start.

In 2023 wordt onderzocht hoe we een verdere efficiency van het werkproces kunnen realiseren. Daarbij zullen we ook betrekken of en op welke wijze de doorlooptijden van zaken verkort kunnen worden, zonder uiteraard af te doen aan de vereiste kwaliteit. Ook de verbetering van de digitale processen wordt opgepakt, waaronder de invoering van Microsoft 365.

Jerry Brouwer

Algemeen directeur

De bankierseed en beleid

In 2022 zijn de grote verschillen tussen banken, voor zover het gaat om het melden van schending van de bankierseed, niet afgenomen. Een beperkt aantal (grote) banken meldt gedragingen, maar door de overige banken zijn sinds de oprichting van het bankentuchtrecht geen meldingen gedaan. Het kan toch niet zo zijn dat bij deze banken gedragingen als het niet melden van nevenwerkzaamheden, het omzeilen van waarborgen in de banksystemen of op andere wijze handelen in strijd met de regels niet voorkomen? Of en in hoeverre banken die niet melden aandacht besteden aan het effectueren van integriteit en zorgvuldigheid van hun bankmedewerkers, is daardoor niet duidelijk.

Niet melden

Dat bepaalde banken niet melden, is een signaal dat het bankentuchtrecht niet wordt nageleefd zoals bij de invoering van het bankentuchtrecht is bedoeld. Dat banken mogelijk zelf maatregelen treffen om ongewenst gedrag van medewerkers aan te pakken, kan niet anders worden gezien dan dat deze banken geen oordeel willen vragen van Tuchtrect Banken, de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep. Daar kunnen allerlei redenen voor zijn, maar de gevolgen die aan het invoeren van de bankierseed zijn verbonden mogen niet worden genegeerd.

Gedragingen van leidinggevenden

Het melden van gedragingen van leidinggevenden of bestuurders blijft nagenoeg geheel achter-

wege. In gevallen waarin Tuchtrect Banken zelf onderzoek heeft gedaan, zijn door bankmedewerkers belemmeringen opgeworpen om stukken aan te leveren. Meldingen over gedragingen van medewerkers die geen leidinggevende werkzaamheden verrichten en vaak al zijn ontslagen, komen relatief vaak voor en het aanleveren van stukken is dan doorgaans geen probleem. Het vraagt blijkbaar meer durf om gedragingen te melden van leidinggevenden of van bankmedewerkers waar de bank geen afscheid van wil nemen. Een onderzoek naar degenen die verantwoordelijk zijn voor het melden van schendingen van de bankierseed en dit niet doen, kan meer inzicht geven. Zij hebben de bankierseed afgelegd en ze hebben beloofd zich in te zullen spannen om het vertrouwen in de financiële sector te behouden en te bevorderen. Niet melden kan daarom in bepaalde gevallen een schending van de bankierseed zijn. Dit geldt eveneens voor het niet aanleveren van stukken die worden gevraagd om onderzoek te kunnen doen naar leidinggevenden of bestuurders.

Collectiefbeleid toetsen

De Tuchtcommissie heeft in 2022 een oordeel gegeven over de vraag of zij bevoegd is om een collectieve beslissing over beleid van een bank te toetsen aan de gedragsregels die verbonden zijn aan de bankierseed. Deze vraag is op de volgende wijze beantwoord: “Dat beleid of andere beslissingen in een collectief besluitvormingsproces tot stand zijn gekomen sluit niet uit dat binnen

dit proces handelen of nalaten van een beëdigde kan worden vastgesteld dat in strijd is met de bankierseed. Dat alleen een orgaan van de bank die een besluit neemt, en niet degene die hierover zijn visie geeft, verantwoordelijk kan worden gehouden voor besluitvorming over beleid van de bank zou een te ver gaande beperking meebrengen van het bankentuchtrecht.”

De lijn van de Tuchtcommissie is dat gedragingen van degenen die verantwoordelijk zijn voor het beleid van de bank, kunnen worden getoetst. Het kan daarbij gaan om het naleven van taken die de banken hebben als poortwachter bij witwassen, het in aanmerking nemen van maatschappelijke opvattingen over de hoogte van beloningen, het onredelijk opvoeren van de werkdruk voor bankmedewerkers waardoor ze zich laten verleiden om handtekeningen van klanten na te maken, en om het niet (laten) melden van schendingen van de bankierseed. Ook aan beleid om niet te melden, of in hoofdzaak gedragingen te melden van bankmedewerkers waarmee de arbeidsovereenkomst is beëindigd, liggen individuele gedragingen ten grondslag die getoetst kunnen worden aan de bankierseed.

Antoinette van Rijn

Voorzitter Tuchtcommissie Banken

Is de Commissie van Beroep relevant?

Vanaf de oprichting van de Commissie van Beroep in 2015 heeft de commissie als appelinstantie in slechts zeven zaken een beslissing genomen en dat is gemiddeld één beslissing per jaar.

Toen ik op 11 oktober 2022 Hans Hofhuis als voorzitter van deze commissie opvolgde had ik wel een wat andere workload verwacht dan in de praktijk is gebleken. Terwijl circa 66.000 bankmedewerkers onder het bancaire tuchtrecht vallen, heeft de Commissie van Beroep bij gebrek aan zaken in het verslagjaar 2022 zelfs geen enkele beslissing kunnen nemen. Er zijn eind 2022 wel drie (samenhangende) zaken ingestroomd die eerst in 2023 op zitting zijn behandeld.

Het verslag zou dan ook kort kunnen zijn maar het ontbreken van te behandelen zaken in beroep is zorgelijk en vraagt om aandacht.

Verschil in aantal tuchtzaken advocatuur en bankensector

Ter vergelijking; tot 1 januari 2023 was ik voorzitter van een vergelijkbaar appeltuchtcollege (het Hof van Discipline) dat in beroep advocaten-tuchtzaken behandelt. Er zijn in Nederland circa 18.000 advocaten en het Hof van Discipline behandelt jaarlijks zo'n 375 zaken. Met dit aantal en de soort zaken kan dit appelcollege richting geven aan kwaliteitsbewaking en -bevordering van de beroepsuitoefening.

Hoog tijd voor een evaluatieonderzoek naar de werking van bancaire tuchtrecht

Een hoofddoel van het bankentuchtrecht is het herstel en het behoud van het vertrouwen van het publiek in financiële ondernemingen in het bijzonder de banken. Recentelijk lijkt met ingrijpen bij de Silicon Valley Bank en Credit Suisse een nieuwe wereldwijde bankencrisis te zijn voorkomen. Het IMF noemt deze kwestie "een krachtige herinnering" van hoe snel oplopende rentes tot nieuwe kwetsbaarheden in het financiële systeem kunnen leiden. Het is een teken dat het herstel en het behoud van het vertrouwen van de samenleving in de bancaire sector fragiel blijft.

Bijdrage aan een compliance-gerichte cultuur gewenst

Het beperkte aantal zaken dat de Commissie van Beroep in de afgelopen jaren heeft bereikt, stelt de commissie nauwelijks in staat een bijdrage te leveren aan dit hoofddoel. Ook de tot dusver door de commissie behandelde soort zaken dragen daartoe bepaald niet bij. De door de Commissie van Beroep behandelde zaken waren steevast het gevolg van een melding door een bank gericht tegen een bankmedewerker die inmiddels al of niet na een arbeidsconflict de bank had verlaten. Met dit soort zaken kan de commissie geen serieuze bijdrage leveren aan een compliance-gerichte cultuur in de bancaire sector.

Onafhankelijk evaluatieonderzoek

Het zou daarom goed zijn als het functioneren van het bancaire tuchtrecht na acht jaar onderworpen wordt aan een grondig en onafhankelijk evaluatieonderzoek om daarna die maatregelen te kunnen treffen waardoor de Commissie van Beroep kan doen waarvoor zij is opgericht.

Tjeerd Zuidema

Voorzitter Commissie van Beroep

Toelichting op de jaarrekening 2022

Het jaar 2022 heeft in het teken gestaan van ver-zelfstandiging en volwassenheid van de stichting. Waar er voorheen veel gezamenlijk werd opgetrokken met stichting DSI, van gezamenlijke contracten tot het delen van de staffuncties, is stichting Tuchtrect Banken op de meeste vlakken nu volledig zelfstandig. Deze stappen waren het logische gevolg van het inrichten van eigen werkgeverschap voor de stichting in 2021. Tevens ligt dit in lijn met de beoogde stappen die genomen moeten worden naar een volwaardig volwassen stichting. In 2022 zijn ook de eerste stappen gezet voor het verbeteren en borgen van processen en ook zijn voorbereidingen getroffen om de slag te maken naar meer IT-automatisering. In 2023 zal deze lijn worden voortgezet. In de begroting 2023 is daarom een stijging aan kosten begroot (€ 1.756.800).

Er werden in 2022 92 meldingen gedaan. Het aantal lag daarmee wat lager dan in de jaren daarvóór hetgeen vooral te wijten is aan minder meldingen door consumenten (38 stuks). In de voorgaande jaren meldden consumenten beduidend meer zaken. Er wordt onderzoek gedaan naar de oorzaak van de daling. Wel heeft er in 2022 een zaak met grote omvang gespeeld. En - op dit moment - speelt er één zeer grote kwestie die veel tijd en capaciteit vraagt.

Voor het jaar 2022 was een totaalbedrag van € 1.571.800 begroot: voor vaste kosten € 1.387.500 en voor variabele kosten € 183.500. De totale kosten vallen in 2022 € 95.451 hoger uit

dan begroot. Met name door niet begrote niet-operationele kosten van € 54.337. Dit betreffen de kosten die niet direct te relateren zijn aan de kernactiviteiten van de stichting. Het gaat hier om alle kosten die gemaakt zijn ten behoeve van de afvloeiing van een langdurig uitgevallen medewerker. De operationele kosten zijn in 2022 ook iets hoger dan begroot (€ 41.114). Dit wordt met name verklaard door hogere huurlasten (extra vierkante meters) en tijdelijk extra ingehuurd juridische ondersteuning. Al met al zijn de totale lasten over 2022 uitgekomen op € 1.667.251.

Net als in voorgaande jaren vormen de personeelskosten het grootste deel van de vaste lasten. Stafmedewerkers werden in de eerste helft van het jaar nog met DSI gedeeld. Vanaf Q3 is dit teruggebracht naar slechts een gedeeld administratief medewerker. Per november 2022 deelt TrB geen stafmedewerkers meer met DSI. Aan de NVB zijn twee (voorschot)nota's gestuurd voor een bedrag van de totale begroting ad € 1.571.800. Tevens zijn zowel Van Lanschot Kempen N.V. als Bunq B.V. buiten de Nederlandse Vereniging van Banken om zelf aangesloten bij TrB. Er zijn om die reden jaarlijkse aansluitkosten doorbelast aan Van Lanschot Kempen N.V. en aan Bunq B.V. Daarnaast betreffen de eenmalige ontvangsten in 2022 € 13.750 aan ontvangen boetegelden.

Hiermee komt het uiteindelijke resultaat van de stichting uit op een verlies van € 55.075. Dit zal worden opgevangen met de opgebouwde reserves

welke na resultaatverwerking einde boekjaar 2022 uitkomen op € 683.056.

De externe accountant, 5BAR Assurance B.V. heeft de jaarrekening 2022 gecontroleerd.

Overzicht meldingen 2017 - 2022

meldingen per jaar naar type melder	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zakelijke klant	33	40	11	18	22	12
Consument	58	288	51	82	84	26
Bank	112	36	41	36	46	54
Algemeen directeur	0	13	19	2	0	0
totaal	203	377	122	138	152	92

afgesloten meldingen	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Afwijzing behandelaar	98	113	62	87	328	43
Aanklager schikking	0	11	7	6	12	8
Aanklager sepot	21	11	11	10	21	6
Tuchtcommissie	13	23	82	22	20	24
Commissie van Beroep	1	1	1	3	1	1
totaal	133	158	163	128	382	82

Jaarrekening 2022 (balans, baten en lasten)

Balans per 31 december 2022 (in euro's)

	2022	2021
Vaste activa		
Materiële vaste activa	22.693	15.671
Vlottende activa		
Vorderingen	102.220	31.433
Liquide middelen	732.309	980.826
Totaal activa	857.222	1.027.930
Passiva		
Reserves	683.056	738.131
Kortlopende schulden	174.166	289.799
Totaal Passiva	857.222	1.027.930

Staat van baten en lasten (in euro's)

	2022	2021
Baten	1.612.176	1.386.108
Totaal	1.612.176	1.386.108
Lasten		
Personeelskosten	1.212.357	926.109
Afschrijvingen op materiële vaste activa	16.077	11.992
Overige lasten	438.817	266.898
Totaal	1.667.251	1.204.999
Resultaat	-55.075	181.109

Bestuur, directie en commissies 2022

Bestuur

Prof. Mr. R.J. Verschoof, voorzitter
Drs. D. Dijkhuis, secretaris
Mr. N. Jager, penningmeester (tot 1 november 2022)
Mr. S. Jordens, penningmeester (vanaf 1 november 2022)

Directie

Mr. J.P.E. Brouwer, Algemeen directeur

Tuchtcommissie

Mr. A.P.M. van Rijn, voorzitter
Mr. M.E. Olthof, secretaris
Mr. C. Ihataren, secretaris
Mr. D.J. van Rinsum, secretaris
Mr. E.A. Messer
Mr. F.B. Demenint
Prof. dr. R. van Eijbergen
Mr. J.L.S.M. Hillen
Mr. Th.J. Kelder
Prof. dr. A.J.C.C.M. Loonen
Mr. R.K. Pijpers
Mr. A. van Maanen
I.M.B. Hogenelst FFP/CFP
Mr. drs. M. van Schaik
Mr. D. Postma, plv. secretaris (tot april 2022)

Commissie van Beroep

Mr. Tj. Zuidema (lid, vanaf mei 2022 voorzitter)
Mr. M.J. Drijfholt, secretaris
Mr. L.G. Broekhuizen
Mr. dr. S.B. van Baalen
Mr. R.J. Schimmelpenninck
Mr. W.J.J. Los
Mr. R.E. van Esch
Prof. dr. B.M. Wisse
Mr. drs. E.J. Weller
Mr. D.M. Geelen
Mr. C.H.M. van Altena (vanaf augustus 2022)
Mr. H. Hofhuis, voorzitter (tot mei 2022)
Mr. F.W.J. Meijer (tot februari 2022)
Mr. A. Smeeing – Van Hees (tot juni 2022)

tuchtrecht banken

Colofon

Stichting Tuchtrecht Banken
Beursplein 5
1012 JW Amsterdam
t +31 (0)20 - 760 80 90
info@tuchtrechtbanken.nl
www.tuchtrechtbanken.nl